

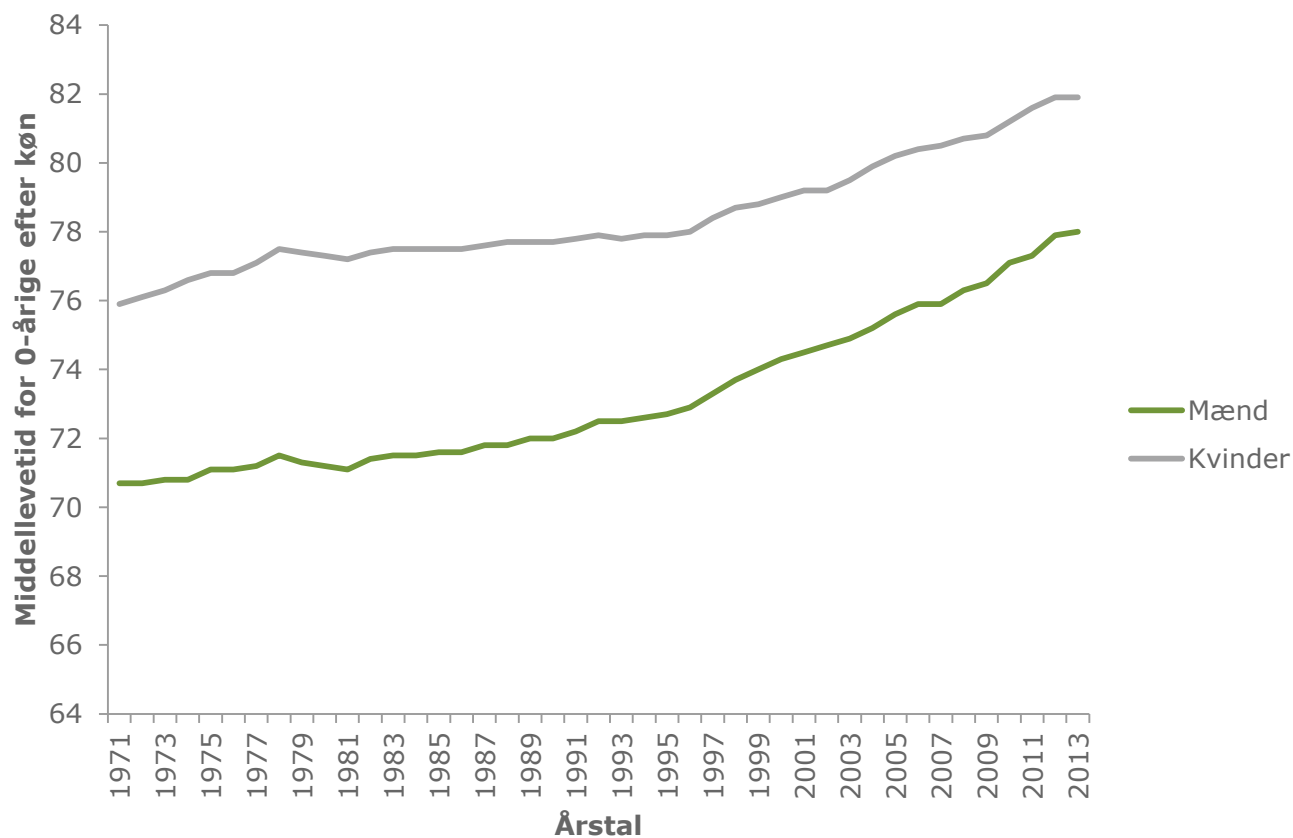

DANSKE ÆLDRE RÅD

Ældrepolitisk konference, 12. november 2014

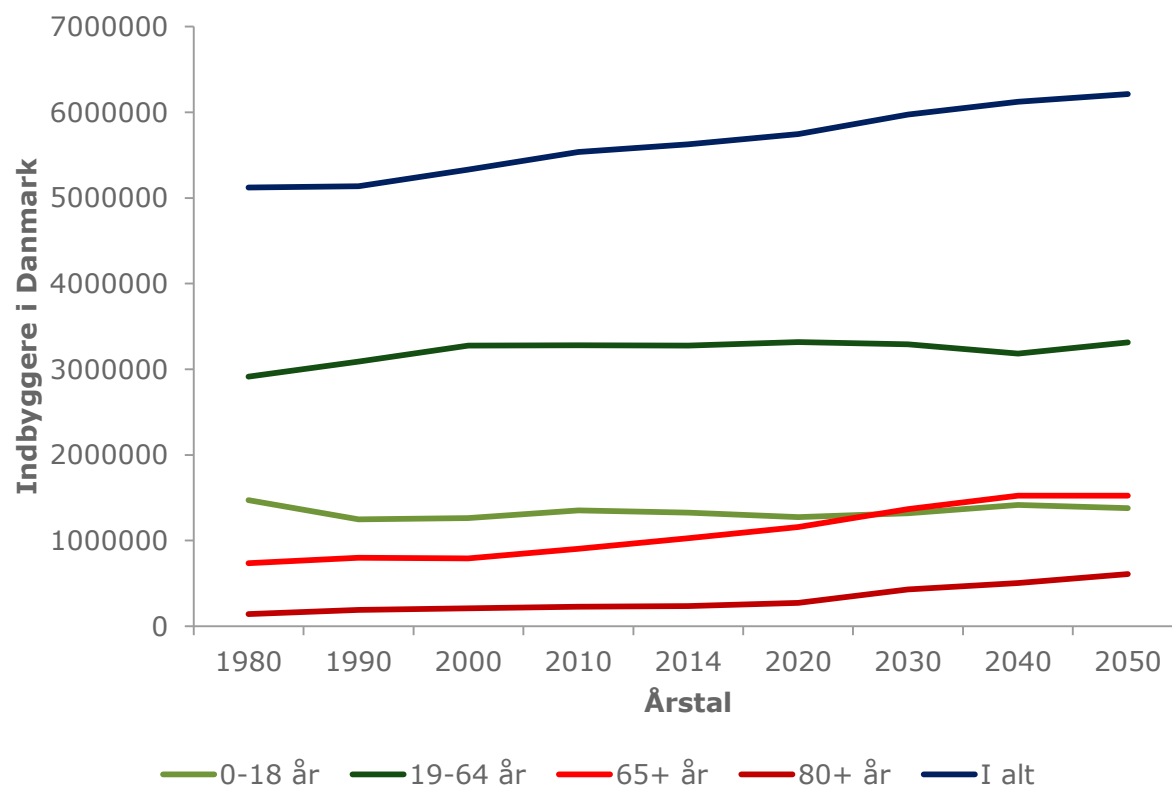
ÆLDRES RESSOURCER OG BEHOV ANNO 2014

Hvor gamle bliver de nyfødte?

Kilde: Statistikbanken

Befolkningen i Danmark 1980-2050

Kilde: Statistikbanken

Befolkningen i Danmark 1980-2050

	Stigning i antal personer				Andel af befolkningen		
	1980-2014	2015-2050	1980-2050		1980	2014	2050
Aldersgrupper							
0-18 år	-10%	4%	-6%		28,7%	23,6%	22,2%
19-64 år	12%	1%	14%		56,9%	58,2%	53,3%
65+ år	40%	48%	107%		14,3%	18,2%	24,5%
80+ år	65%	159%	328%		2,8%	4,2%	9,8%
<i>Befolkning</i>	<i>10%</i>	<i>10%</i>	<i>21%</i>				

Kilde: Statistikbanken

Ældre i Danmark anno 2014

- Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere
- Ældre er mere aktive i civilsamfundet end tidligere
- Ældre er i stigende grad aktive på nettet
- Ældre har i stigende grad sparet op til alderdommen

Ældre i Danmark anno 2014

SFI DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER
FOR VELFÆRD

ÆLDRES RESSOURCER OG BEHOV I PERIODEN 1997-2012

NYESTE VIDEN PÅ BAGGRUND AF ÆLDREDATABASEN

14:10

HEIDI HESSELBERG LAURITZEN

SFI DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER
FOR VELFÆRD

ÆLDRE OG DIGITALISERING

HOLDNINGER OG ERFARINGER BLANDT ÆLDRE I DANMARK

14:22

ANU SIREN
SINE GRØNBORG KNUDSEN

SFI DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER
FOR VELFÆRD

DANSKERNES PENSIONSOPSPARINGER OG INDKOMSTER 2000-2011

EN DESKRIPTIV ANALYSE

14:20

ANNA AMELDN
GABRIEL PONS ROTGER
ANDERS GADE JEPPESEN

SFI DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER
FOR VELFÆRD

UDVIKLINGEN I FRIVILLIGT ARBEJDE 2004-2012

14:09

TORREN FRIDBERG
LARS SKOV HENRIKSEN (RED.)

Børn & Familie

Socialpolitik &
Velfærdsydelser

SFI DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER
FOR VELFÆRD

Beskæftigelse & Integration

Kontrollerede Forsøg

Plus det løse...

SFI

Socialpolitik & Velfærdsydelse

- Handicapområdet
- Ældreområdet
- Det boligsociale område
- Pensionsområdet
- Udsatte grupper

- ...frivillighed, hjemvendte soldater, ludomani...

- ...social arv og fattigdom.

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Selvvurderet helbred

	67 år		72 år		77 år		82 år		87 og 92 år
	2012	1997	2012	1997	2012	1997	2012	2002	2012
Mænd									
Godt	75	67	75	60	70	57	64	67	57
Dårligt	4	9	4	10	7	14	9	12	12
Kvinder									
Godt	76	60	68	63	62	55	60	54	56
Dårligt	4	10	6	12	10	16	7	12	11

(Virkelig godt + godt), nogenlunde, (dårligt + meget dårligt)

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Ældredatabasen

- Data indsamlet i 1997, 2002, 2007 og 2012
 - 1997: 52, 57, 62, 67, 72 og 77-årige
 - 2002: 52, 57, 62, 67, 72, 77 og 82-årige
 - 2007: 52, 57, 62, 67, 72, 77, 82 og 87-årige
 - 2012: 52, 57, 62, 67, 72, 77, 82, 87 og 92-årige
- I alt ca. 33.700 gennemførte interview, ca. 17.500 personer
 - Ca. 5.100 har deltaget i mere end tre runder, 1.500 i alle fire

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Ældredatabasen

	Hverdagsliv	Arbejdsmarkedsforhold	Brug af offentlige ydelser
Emne	Bolig, boligudgift og boligønsker	Egen og eventuel ægtefælles arbejdsmarkedsstatus	Behov for hjælp
	Adgangsforhold i lokalmiljøet	Holdninger til arbejde og tilbagetrækning	Sociale hjælperelationer i det uformelle sociale netværk
	Funktionsniveau, selvvurderet helbred og hukommelse	Arbejds miljø og arbejdsvilkår	Hjemmehjælp, hjemmesygepleje, hjælpemidler og dagcenter
	Socialt netværk	Pensionsforhold	
	Aktiviteter i og uden for hjemmet		
	Ensomhed, livsholdninger og psykisk velbefindende		
	Frivillighed		
	Livskvalitet blandt pleje- og omsorgsafhængige		

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Fysisk funktionsniveau

Har De normalt besvær med:

- *At gå omkring i hjemmet?*
- *At vaske Dem (gå i bad)?*
- *At tage tøj eller sko af og på?*
- *At klippe tånegle?*
- *At gå på trapper?*
- *At gå udendørs?*

Uden besvær=0; kan alene dog med besvær=1; Kan ikke uden hjælp=2; Score 0-12.

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Fysisk funktionsniveau

	67 år		72 år		77 år		82 år		87 og 92 år
Score: fysisk fnkt.niv.	2012	1997	2012	1997	2012	1997	2012	2002	2012
Mænd									
0	88	77	78	68	67	56	55	50	35
1-2	6	18	13	21	18	23	22	22	27
3-4	3	2	4	4	4	10	9	11	11
5-6	1	1	2	2	4	2	4	7	9
7+	2	2	4	5	6	8	9	10	18
Kvinder									
0	81	71	74	61	57	45	43	40	27
1-2	12	16	15	18	24	25	24	24	20
3-4	3	5	4	8	8	13	15	10	15
5-6	2	2	3	3	4	4	8	6	11
7+	2	6	4	9	7	14	10	20	27

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Psykisk velbefindende

Sker det *ofte, af og til, sjældent* eller *aldrig*:

- At De føler Dem veloplagt?
- At De er bange for bestemte ting?
- At De er bekymret?
- At De er nedtrykt?
- At De føler Dem ensom?

(sjældent + aldrig)=0; Af og til; Ofte=2; Score 0-10.

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Psykisk velbefindende

	67 år		72 år		77 år		82 år		87 og 92 år
Score: psykisk velbef.	2012	1997	2012	1997	2012	1997	2012	2002	2012
Mænd									
0	60	57	58	56	50	49	51	52	38
1-2	31	31	33	30	38	33	38	34	42
3-4	7	8	8	11	9	12	8	12	13
5+	2	4	1	3	2	6	3	2	7
Kvinder									
0	41	39	41	34	38	37	39	37	36
1-2	41	41	38	40	37	38	40	40	40
3-4	13	13	14	16	18	14	17	18	17
5+	5	7	7	10	7	11	4	5	7

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere

- Helbredssituationen svækkes med alderen
- Ældre mænds helbredssituation er bedre end ældre kvinders
- Ældres helbredssituation er forbedret siden 1997
 - Det gælder især det selv vurderede helbred, men også det objektivt vurderede fysiske funktionsniveau
 - Mindre tydeligt i relation til psykisk velbefindende...

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Hjemmehjælp

	67 år		72 år		77 år		82 år		87 og 92 år
Score: psykisk velbef.	2012	1997	2012	1997	2012	1997	2012	2002	2012
Mænd									
Fast hjælp hver uge	1	6	2	10	3	17	12	17	19
Fast hjælp sjældnere	1	1	2	4	4	6	11	20	24
Ingen hjælp	98	93	94	86	93	77	77	63	57
Kvinder									
Fast hjælp hver uge	1	7	3	12	5	20	8	18	20
Fast hjælp sjældnere	2	3	4	4	11	10	24	27	35
Ingen hjælp	97	90	93	84	84	70	68	55	45

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Hjemmehjælp

	67 år		72 år		77 år		82 år		87 og 92 år
Hjemmehjælp	2012	1997	2012	1997	2012	1997	2012	2002	2012
Mænd									
Ingen hjemmehjælp	98	93	94	86	93	77	77	63	57
Oplever behov for hjælp	1	4	3	5	5	7	6	7	10
Kvinder									
Ingen hjemmehjælp	97	90	93	84	84	70	68	55	45
Oplever behov for hjælp	3	9	3	7	9	14	14	12	18

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Hjemmehjælp

- Behovet for hjælp stiger i takt med alderen
- Flere kvinder end mænd modtager hjemmehjælp
- Færre modtager hjemmehjælp i 2012 sammenlignet med tidligere...
- ...men det betyder ikke, at flere i 2012 oplever et udækket behov for hjælp (selvom der selvfølgelig er nogle der gør).

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Sociale relationer

- Ser børn lidt mindre på daglig basis – flere på ugentlig basis og det samme gælder børnebørn
- Mindre telefonisk kontakt – mere e-mail
- Flere har venner siden barndommen og har fået nye venner
 - Nogle at tale med om personlige problemer - ja
- Ensomhed?

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Ensomhed?

- Ensomhed versus uønsket alene
- *Sker det nogensinde, at De er alene, selvom De egentlig havde mest lyst til at være sammen med andre?*
- *Ja, ofte + Ja, af og til ; Sjældent + Aldrig*

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Ensomhed?

	67 år		72 år		77 år		82 år		87 og 92 år
	2012	1997	2012	1997	2012	1997	2012	2002	2012
Mænd									
Uønsket alene	10	11	9	13	11	15	19	11	22
Kvinder									
Uønsket alene	13	19	16	22	20	21	20	22	22

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Sociale (hjælpe)relationer

- Færre får hjælp fra deres sociale relationer
- Markant flere yder hjælp til barn/børn
 - Rengøring, vask, indkøb eller madlavning
 - Vedligeholde bolig eller have
 - Passe børnebørn?

Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere – Har ydet hjælp til barn/børn

	67 år		72 år		77 år		82 år		87 og 92 år
	2012	1997	2012	1997	2012	1997	2012	2002	2012
Mænd									
Har ydet hjælp til barn/børn	57	52	48	42	32	24	18	11	9
Kvinder									
Har ydet hjælp til barn/børn	59	53	40	33	26	16	17	7	6

Ældre er mere aktive i civilsamfundet end tidligere

Arbejder De frivilligt inden for:

- Kulturområdet? Fx museer, lokalhistoriske arkiver, sangkor, teater.
- Idrætsområdet? Fx sportsklubber, danseforeninger, svømmehaller.
- Fritidsområdet i øvrigt? Fx hobbyforeninger, slægtsforskning, spejder.
- Uddannelse, undervisning og forskning? Fx skolebestyrelse, voksen- og fritidsundervisning, husholdningsundervisning, studenterforening.
- Sundheds- og sygdomsområdet? Fx bloddonor, patientforening, krisehjælp.
- Det sociale område? Fx pensionistforeninger, væresteder, flygtningevenner, daginstitutionsbestyrelser.
- Miljøområdet? Fx naturfredning, dyreværn, selvejende haver.
- Bolig- og lokalsamfundsområdet? Fx beboerforeninger, antenneforeninger, grundejerforeninger.
- Fagligt arbejde og erhvervs- og brancheorganisationer? Fx fagforbund, handelsstandsforening, turistforening?
- Området omhandlende rådgivning og juridisk bistand? Fx forbrugerorganisationer, menneskerettigheder, retshjælp.
- Politik og partiforeninger? Fx vælgerforeninger, græsrodsorganisationer, kvindebevægelse.
- Internationale aktiviteter? Fx humanitære, freds- og solidaritetsorganisationer.
- Religion og kirke? Fx menighedsarbejde, søndagsskole.
- Andre områder end de allerede nævnte.

Ældre er mere aktive i civilsamfundet end tidligere

	67 år		72 år		77 år		82 år		87 og 92 år
	2012	1997	2012	1997	2012	1997	2012	2002	2012
Mænd									
Udført frivilligt arbejde indenfor det seneste år	36	33	36	23	34	18	22	-	13
Kvinder									
Udført frivilligt arbejde indenfor det seneste år	34	23	34	25	29	16	10	-	8

(Spørgsmål kun stillet i 1997 og 2012)

Ældre er mere aktive i civilsamfundet end tidligere

"Alle taler om frivillighed, men ingen gør noget ved det".
(lille omskrivning af Mark Twains citat)

- SFI-undersøgelse fra 2014
 - 4.180 i stikprøven med en svarpct. 67%
= 2800 besvarelser
- Lidt mere end hver tredje dansker over 16 år (38%) arbejder frivilligt – det er den samme andel som i 2004

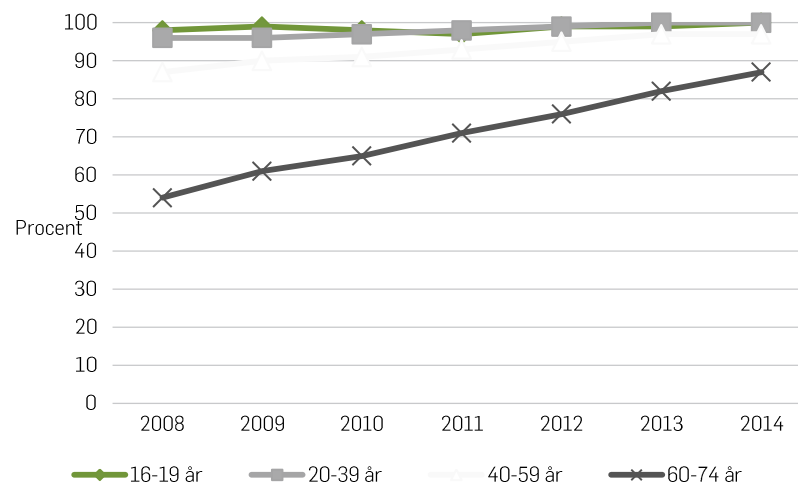
Ældre er mere aktive i civilsamfundet end tidligere

- Færre yngre, men flere ældre arbejder frivilligt
- Ofte kvinder blandt de yngre. Blandt de ældre omvendt.
- Hvorfor frivilligt arbejde?
 - Ekspressive begrundelser: Venner, socialt fællesskab, tilfredshed, god følelse, medfølelse
 - Instrumentelle begrundelser: Læring, erfaringsdannelse og karriereorientering
- Blandt de ældre vejer de ekspressive begrundelser tungest.
- De ældre arbejder mere frivilligt og for fællesskabet skyld!

Ældre er i stigende grad aktive på nettet

- SFI har i oktober offentliggjort en undersøgelse med fokus på ældre og digitalisering

Andelen af befolkningen, der har brugt internettet inden for de seneste tre måneder.

Kilde: Statistikbanken

Ældre er i stigende grad aktive på nettet

- Ældre og digitalisering

- Spørgeskema til borgere 58+.
- 3.300 besvarelser

Andelen af personer over 58 år med computer i hjemmet. Særskilt for køn og aldersgrupper. Procent.

	Kvinder	Mænd	Antal
58-64 år	98	99	655
65-74 år	93	94	1769
75-84 år***	64	84	448
85-95 år***	27	52	47

Anm.: N = 3.289. Sammenhængene mellem køn og alder, blandt dem der har computer i hjemmet, er signifikant blandt aldersgrupperne, 75-84 år og 85-95 år. Chi²-test. *** = p < 0,001m ** = p < 0,01, * = p < 0,05.

Ældre er i stigende grad aktive på nettet

- Ældre og digitalisering

- Hovedparten har adgang til it
- En ud af fire får hjælp
- En ud af fem bruger slet ikke digitale løsninger
- Mænd er hyppigere brugere
- Brugen er aftagende med alder
- Blandt de yngre – erfaring fra arbejdsliv
- Positiv sammenhæng med socioøkonomi
 - ...men erfaring og motivation betyder mest!

Ældre er i stigende grad aktive på nettet

- Ældre og digitalisering

- En lang række holdningsudsagn vedrørende IT – positive såvel som negative udsagn
- Ved brug af statistiske analysemetoder identificeres tre grupper:
 - De fortrolige
 - De servicebevidste
 - De udfordrede
- Kvalitative interview blandt de tre grupper

Ældre er i stigende grad aktive på nettet

- Ældre og digitalisering

De fortrolige (41%):

- Domineres af mænd og højere uddannelse – og de behersker IT til fulde
- Barriere er dårlig funktionalitet – og ikke egen skyld men det offentliges ansvar
- Nysgerrige på IT, og ser digitalisering som en nødvendighed.

Ældre er i stigende grad aktive på nettet - Ældre og digitalisering

De servicebevidste (32%):

- Domineres af kvinder og lavere uddannelse – men de kan godt IT
- Barriere er tab af personlig kontakt – samfund bevæger sig i en forkert retning
- Motivatorer er meningsfuldhed og tidligere succesoplevelser

Ældre er i stigende grad aktive på nettet

- Ældre og digitalisering

De Udfordrede (27%):

- Domineres af kvinder og personer med lavere uddannelse
- Begrænset kendskab giver utryghed
- Føler ikke behov for at bruge IT
- IT i fritidsinteresser kan være en motivator

Ældre er i stigende grad aktive på nettet

- Ældre og digitalisering

- De ældre kan og vil godt IT
- Som resten af befolkningen er de ældre en heterogen gruppe, og det gælder også når det handler om IT. Det skal man være opmærksom på.
- Uddannelse og tidligere beskæftigelse betyder noget – men motivation og erfaring betyder mest!

Ældre har i stigende grad sparet op til alderdommen

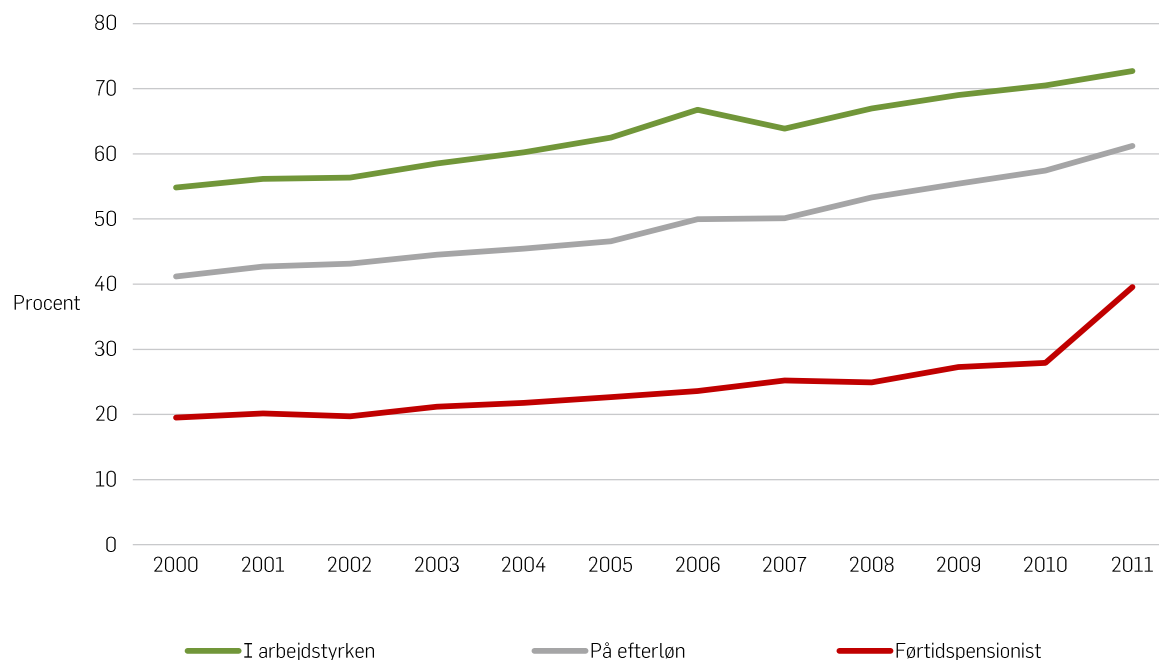

©Marita Gulkleff 2011

By Marita Gulkleff

Ældre har i stigende grad sparet op til alderdommen

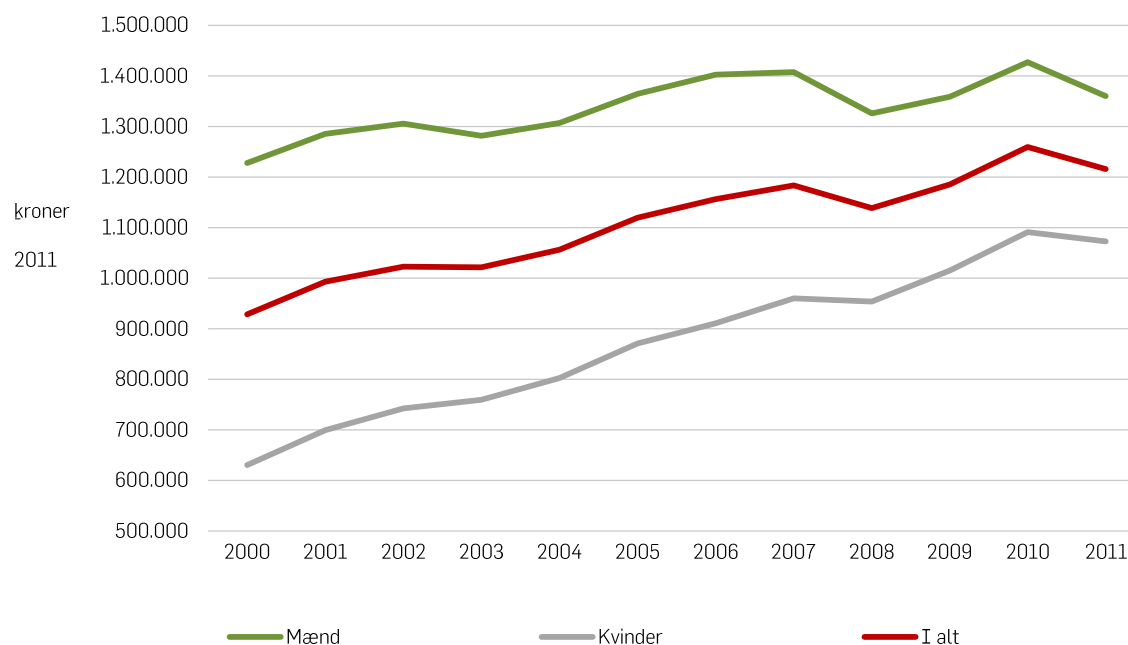
69-årige folkepensionister med pension udover folkepension

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og PERE-data.

Ældre har i stigende grad sparet op til alderdommen

59,5-årsalderen - gennemsnitlig PERE-formue

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og PERE-data.

Ældre har i stigende grad sparet op til alderdommen

Gennemsnitlig PERE-formue for 59 1/2-årige i 2011. Særskilt for køn og uddannelsesniveau. 2011-kroner.

Uddannelse:	Mænd	Kvinder	I alt
Grundskole	683.170	465.973	557.695
Gymnasium	1.364.769	1.017.997	1.228.616
Erhvervsfaglig praktik- og hovedforløb	1.074.265	846.490	977.598
Kort videregående uddannelse	1.882.060	1.431.458	1.686.112
Mellemlang videregående uddannelse	2.251.028	1.787.680	1.944.628
Lang videregående uddannelse	3.107.836	2.533.651	2.891.069
I alt	1.369.933	1.082.863	1.225.780

Kilde: Egne beregninger baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og PERE-data.

Ældre har i stigende grad sparet op til alderdommen

- Flere i pensionsalderen har supplerende pensionsopsparing ved siden af folkepensionen
- Flere har, ved indgangen til pensionsalderen, en pensionsopsparing, og opsparingerne er stigende
- En restgruppe med lav pensionsopsparing. Især et problem for etniske minoriteter med brøkpension.

Ældre i Danmark anno 2014

- Ældre har det bedre og kan mere i dag end tidligere
- Ældre er mere aktive i civilsamfundet end tidligere
- Ældre er i stigende grad aktive på nettet
- Ældre har i stigende grad sparet op til alderdommen

Ressourcerne er større i dag – behovene er mindre!

Er man først gammel når man er 80+?

- Hvornår er man gammel?
- "Nye" problemstillinger på ældreområdet?
 - Flere med aldersrelaterede lidelser, fx demens
 - Ensomhed og personlig kontakt
 - Evnen til at følge med teknologien
- Hvilken betydning har det for socialpolitikken?
 - Mindre fokus på rettigheder – mere fokus på behov?